

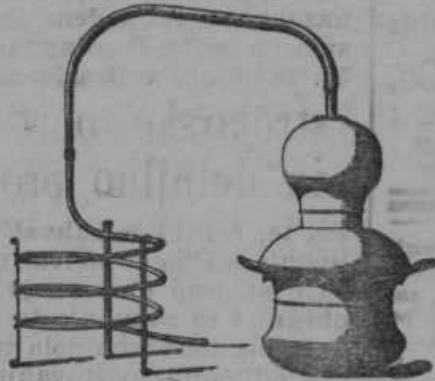
Najceneje in najboljše izvršuje

kotle in posodo za si-rarno, različne aparate, kotle za barvanje, kotličke za štedilnike, rezervarje, cevi, hladilne kače, kopalne peči i. t. d. i. t. d.

Za vse izdelke najmanj 10 let garancije.

Naročila tudi pismena.

Prepričajte se!

Velika zaloga kotlov za žganjekuho, kotle za pranje, alfe, najboljše brizgalnice za vinograde, prevzame v to stroko spadajoča popravila po najnižjih cenah, ter pocinja vsakršno posodo.

Prepričajte se! 1242

Demetrij Glumac, bakrarstvo in kotlarstvo, Maribor, Aleksandrova cesta št. 33

Listina iz hiše koroškega Slovenca.

Ob obletnici plebiscita na Koroškem dne 10. oktobra 1920.

Blizu Borovelj leži južno od Drave na njenem desnem bregu v Sp. Rožu na dolgo raztegnjena vas Resnik, ki je še pred nekaj desetletji daleč naokoli slovela po svoji lepo razviti lončarski obrti. K tej vasi spada tudi dve kmetiji, ki tvorita selišče zase in sta pravzaprav bliže vasi Goričane, ki se razprostira ob cesti, ki pelje iz Borovelj proti humperškemu gradu po Spodnjem Rožu navzgor, nego pa Resniku samemu. Terasa, ki se na njej nahajata oni dve kmetiji, nosi ime »Na Turčah«. Oba posestnika se pišeta Turk. Eden izmed njiju, imovitejši in uglednejši, je vrlji, med koroškimi Slovenci dobro znani narodnjak Miha Turk.

Od njegove hiše je krasen razgled na lično vasico Žihpolje, ki leže še severno od Drave, visoko gori na takozvanih »Huarah« z znamenito, dvo stolpno romarsko cerkvijo-Matere božje, pa tudi na velezanimivi, popolnoma ohranjeni srednjeveški grad Humperk, odkoder so nekdanj gospodovali nemški grofje preko Drave nad celim Spodnjim Rožem.

K »Turkovemu Mihi«, kakor smo navadno imenovali vrlega moža, sem

že kot dijak v počitnicah ob vsaki priliki kaj rad zahajal. Pred njegovim strokovnjaško urejenim čebelnjakom sva v senci košate in dehteče lipe čestokrat sedela in, uživajoč krasen pogled na žihpoljsko cerkev in humperški grad, razmotrivala o perečih vprašanjih koroških Slovencev, zlasti še onih v Spodnjem Rožu.

Po nesrečnem plebiscitu, ki je tudi njemu zadal skoro nezaceljive rane, tako da je le malokedaj zapustil svoj dom, mi je nekoč pokazal svoj »arhiv«. V precej debelem zavoju je imel zbrane vse, celo nad 200 let stare listine, tičoč se njegovih prednikov, njegovega posestva, pa tudi njega samega. V majhni knjižici tega zavoja je imel sestavljen še posebej »Seznam družinskih in hišnih listin družine Turk v Resniku št. 18« s tekočo številko na levem robu vsakega lista, z letnico in jedrnatno kratko povedano vsebino vsake, v zavoju shranjene listine; razen tega »Zgodovino Turkov rodline«, spisano skrbno in natančno po priloženih listinah, pa tudi na podlagi ustnega izročila in po lastnih spominih in doživljajih. Na prvih straneh knjižice pa si je bil za-

pisal sledeči »Uvod«, ki je po svoji vsebini pač vreden, da zanj izve tudi širša slovenska javnost, in bi brezdvomno zaslužil, da najde primeren kotiček tudi v slovenskih čitankah.

Tako-le se glasi:

»Povod temu, da sem se namenil spisati zgodovino naše rodline, je v prvi vrsti ta, da bi naši nasledniki vedeli ceniti in v časti imeti po svojih prednikih njim izročeno posest, ker je ta vsa po malem vkup spravljena, kakor so pač razmere dopustile. Za nakup potreben denar je ves z žulji pridelan in pet rodov ga je držalo vkup, ali ga po možnosti pomnoževalo.

Skozi vseh pet rodov je bila družina, ako ravno ne bogata, pa vendar vselej poštena, ugledna in spoštovana. Najsibodi naslednik kdorkoli — vedno imej pred očmi zapoved: Spuščaj očeta in mater, da boš dolgo živel in Ti dobro pojde na zemlji! — Koliko jih je, ki so imeli bogate in lepe domove, pa so jih zapravili; koliko pa takih, kateri so imeli veliko denarja in tudi niso skrbeli, da bi pridobili sebi in svojim potomcem lastno streho in je nimajo. Tukaj pa si tesar kupi od prislužka zemljišče, si postavi z lastno roko in s pomočjo sosesčine dom, svoj lastni dom. To je bil Ivan Turk. Franc, moj dragi oče, je bil hrom in je moral hoditi po bergljah; časi so bili hudi, zaslužka pa nič; a on je držal vkup, kar je dobil po svojih prednikih, in izročil isto nezmanjšano in brez dolga meni. Ali nam radi tega ne bo naš dom svet in dragocen!

Posnemajmo torej svoje prednike, bodimo pridni in štedljivi in Bog bo naš trud blagoslovil, kakor je blagoslovil delo naših prednikov.

Oni pa niso nam zapustili samo le svojega doma, zapustili so nam tudi svojo vero in svoje narodno prepričanje. Zopet si vzemimo za vzgled očeta Franca. Hodil je po bergljah in bil je tudi še star; ali nikoli ni opustil svojih krščanskih dolžnosti;

»Nič se ne skrbite, oče, kmalu se vrnem,« tolaži Agata, »spremljal me bo pa pastir Franček, ki gre prav rad z menoj, drugi posli pa naj opravljajo naročena jim dela, ker marsikaj je še zgotoviti.«

»To mi je všeč,« odvrne oče z vidnim zadovoljstvom, »sem vsaj manj v skrbeh za te, le hitro opravi vse in se srečno vrni.«

»Da, da, dragi oče, to je tudi moj namen,« pritrđi Agata nekako veselo, se skloni k očetu in ga spoštljivo poljubi na čelo.

Z rosnim očesom ji seže oče v roko, za trenutek se pogledata oba, kakor bi jima obema rekel neki notranji glas: Vtisnita si ta pogled v spomin, ločita se za vedno!

Še enkrat se je obrnila Agata s pogledom na očeta, predno da je zapustila sobo, vzela pripravljene stvari in šla s pastirjem po najbližji poti proti Šent Lenartu. Urno sta stopala, že sta bila na zadnjem hribčku Spodnje Voličine ter se bližala po obče rabljeni poti vasi Lormanje. Dospela sta do malega gozdčiča, mimo katerega vodi pot. Mladi spremljevalec je šel z določenimi darili nekoliko naprej od samega veselja, da pride zopet v trg, kjer vidi zopet kaj novega; vedel je, da odpade od bogato obložene mize tudi zanj kak

košček, saj kot mlad fant je kaj rad jedel in je bil vedno lačen, če mu tudi v gradiču Štralek nič ni manjkalo.

Agati se je zdelo, kakor bi slišala v neposredni bližini nek šum, zato obstoji ter hoče poslušati.

A v tem trenutku se razgrne grmovje tik ob gozdu, iz njega planejo štirje krepki možje z zamazanimi obrazi ter zgrabijo Agato, ki se od samega strahu ni mogla ganiti.

Slišal se je obupen klic: »Hrastovski roparji« — nato pa je Agata utihnila, kajti eden od teh mož ji je zamašil usta z ruto. Urno so vzdignili polnezavestno žrtev in zginili ž njo v temnem gozdu.

Mladi Franček, ki je videl celi prizor, od strahu ni mogel kričati, a se nazadnje tudi ni upal, kajti eden od teh črnih mož se je obrnil proti njemu z namenom, da ga ulovi, a Franček je bil urnih nog in je letel, kar je mogel, pustivši vsa darila na licu mesta. Srečno je odnesel pete. Letel je naravnost nazaj v Štralek, da pove, kaj je slišal in videl. —

Oskrbniku Trenak se je njegov načrt popolnoma posrečil. Še tisti večer, ko mu je lovec Lovro nevedno izdal Agato, je poklical k sebi štiri

Sadje v gospodinjstvu!

Sadje najbolj zdrava pite v Tiskarni sv.

Knjižice in dekieta, kupa, Knjižice stane 24 — Din.

vsako Veliko noč je opravil svojo spoved in v nedeljah, ko ni mogel v cerkev, je opravljal svojo pobožnost doma, posebno ko so se tako lepo slišali zvonovi z Žihpolj.

In narod!

Naši predniki so bili Slovenci. — Ostanimo tudi mi njih nasledniki! Naj pridejo še tako hudi časi, a nobeden iz naše hiše in našega rodu ne zataji svojega naroda. Spomnite se, koliko sem jaz prestal! Obetali so mi nasprotniki razne ugodnosti, čast in marsikaj: rajši sem trpel in bil preganjan; gnali so me radi tega od doma in družine orožniki in bil sem interniran v Litzelhofu pri Špitalu na Zgornjem Koroškem. Dalje, koliko sem pretrpel in kako mi je krvavelo srce po glasovanju, to ste še videli Vi, moji otroci, sami; ostal pa sem stanoviten, zato ker nočem izdati sebe, Vas in svojih prednikov. In še nekaj! Varujte tudi svoje poštenje! Pet rodov je bilo na hiši, od teh pa niti eden član ni bil nikoli radi kakega nepoštenega dejanja — kaznovan ali tožen, in upam, da tudi ne bo!

To naj bi bil uvod, ob enem pa tudi izročilo, katero Vam zapuščam jaz in moji predniki; Vas pa prosim, da si ga vzamete k srcu in ga izvršujete, kakor smo ga dosludob mi!

V skušnjavi pa sezite po teh bukvicah in si izročilo pokličite v spomin in jo boste dobro prestali!

V Resnici, dne 24. januarja 1922.

Miha Turk.«

Med zadnjimi listinami v zavoju »arhiva« je ležala plebiscitna legitimacija, s katero v roki je Turkov Miha dne 10. oktobra 1920 na glasovališču na Trati pri Glinjah oddal celo, neraztrgano belo glasovnico za Jugoslavijo.

Dokler bo takih mož in družinskih očetov še kaj ob Dravi in Zili, slovenski rod tam ne bo izumrl, slovenska pese mne bo utihnila, pa naj sovražni viharji še tako bučijo.

najmočnejše može, med temi grajskega birača, ter jim naročil, da čakajo na dan sv. Katarine na glavnem potu iz Šent Ruperta v Šent Lenart na prihod Agate iz Štraleka, jo zagrabijo ter privedejo v grad.

Grajski birač je bil tedaj Ivan Strotz, ki je bil prej za kuharja, pozneje pa je to službo pustil, ker mu je bolj ugajal posel birača. V tej službi je mogel priti prej iz grada ter hoditi po okolici, vabiti stranke k sodnji v grad, iztirjavati davke ter loviti hudodelce s pomočjo drugih grajskih hlapcev. Pri tem ni živel slabo, kajti vsak je gledal, da je z biračem kolikor mogoče dobro opravil in tako je sprejel marsikateri dar, ki mu je prišel prav dobro.

Že po svojem poklicu je bil manj rahločuten, usmiljenega srca ni poznal. Oskrbniku Trenak je bil zvesto udan, ker mu je ta preskrbel to službo in mu tudi spregledal marsikatero nerednost.

Birač Strotz se je odpravil tedaj določeni dan na mesto, kjer so navadno hodili ljudje iz Šent Ruperta v trg. In ni se varal. Ko se je bližala Agata mestu, kjer so stali vsi štirje skriti, je dal svojim pomočnikom navodila, kako se imajo vesti. In izpolnili so, kakor smo slišali, točno njegovo povelje.

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1929,
ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevan in je še danes najbolj obražtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

„VELIKA PRATIKA“ je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri:

J. Blasnika naslednikih
tiskarna in litografski zavod
LJUBLJANA, BREG ŠTEV. 12
1218

ŠIRITE »SLOV. GOSPODARJA«!

Zanimivosti o naši državi.

Površina naše zemlje. Naša država je kmetijska država, zato je najbolj važno, kako kaj izgleda naša površina. Cela površina naše kraljevine meri 248.987 km² ali 24.898.700 ha. Od tega odpade okoli 7.658.500 ha na gozdove, okoli 6.965.068 ha pa je nerodovitne zemlje. Obdelane zemlje je bilo leta 1920 — 10.725.160 ha, a leta 1924 že 11.351.250 ha. Slovenija ima

836.358 ha obdelane zemlje, 690.633 ha je gozdov, 92.721 ha pa je še neobdelanega. Najbolj obdelana je Vojvodina, ki ima samo ravnino, za njo pa takoj pride Slovenija, ki je razmeroma zelo dobro obdelana.

Kako imamo obdelano zemljo? Od zgorajšnjih 11 milijonov hektarjev obdelane zemlje odpade 6.172.800 ha na njive, 145.520 ha na vrtove, 1.561.416 ha na travnike, 2.650.000 ha na pašnike, 168.543 ha na vinograde, 245.570 ha na sadovnjake, 189.200 ha na barja.

Kaj pridelamo na svojih njivah? Zrna pridelujemo na 4.638.380 ha, stročnice na 80.000 ha, krompir na 251 tisoč 523 ha, zelišča za krmilo na 230 tisoč ha, ledine je do 800.000 ha.

Koliko pridelamo kmetijskih pridelkov? Leta 1924 smo pridelali pšenice 15.229.925 centov, jare pšenice še posebej do pol milijona centov; ječmena ozimnega 2.827.047 centov, jarega pa 1.107.530 centov; rži ozimne je bilo 1.174.826 centov jare rži 232.682 centov; ovsa se je pridelalo 3.018.477 centov; prosa 168.866 centov, ajde 31.279 centov, riža 19.944 centov, koruze pa 37.949.376 centov.

Koliko imamo živine? Konjev je bilo leta 1924 v naši državi 1.053.875, govede 3.784.267, prašičev 2.517.955, ovc 7.618.708, koz 1.718.368, oslov 103 tisoč 969, perutnine 14.931.850, čebelnih panjev 573.384.

Ali imamo kaj poljedelskih strojev? Lesenih plugov je 314.890, napol in čisto železnih 874.330, parnih in motornih 822, bran 645.671, valjarjev 63.311, sejalnih strojev 78.755, okopalnikov 219.399, nosilnic za žito 9804, kosilnic za travo 5967, mlatilnic ročnih 13.856, viteljnov (ali gepeljnov) 11.981, parnih mlatilnic 7965, čistilnikov 117.438, trijerjev 18.334, robkalnikov 58.130, slamoreznic 90.449, sušilnic za slive 55.446, kotlov za kuhanje žganja 70.588, stiskalnic za grozdje 79.103, grozdnih mlinov 28.206, škropilnic 187.960, žvepljalnikov 36.384, poljedelskih vozov je okrog 1.000.000.

Ugrabljeni plen ni bil ravno težak, a kljub temu so bili hlapci vsi potni v obrazu, ker hiteti so morali na biračev ukaz s svojo žrtvijo kolikor mogoče hitro, da pridejo prej na varno. Če je enkrat gospodična Agata med temnimi zidovi hrastovskih zaporov, potem se ni bati nobene nevarnosti več.

Došli so do grajskih vrat. Birač je šel naprej, da je vratar takoj odprl dveri, hitro so nesli trije hlapci nesrečno Agato proti zaporom, tako, da vratar niti ni prav videl, kaj in koga so nesli.

Birač je odprl takoj celico, določeno za ženske. Bila je ozka, precej temna, ker je segala precej v zemljo, z vlažnimi stenami; skoz malo okno je prihajalo od zgoraj le malo svetlobe. V sredi celice je stala na pol trhla miza, na njej skrhan vrč, ob mizi polomljen stol, v kotu pa nekaj slame kot ležišče. Mrzla, ob enem vlažna sapa je navdajala celi prostor. —

V času, ko se vrši ta povest, so bile pravde zoper čarovnice na dnevnem redu.

V prejšnjih stoletjih se beseda čarovnica sploh omenila ni, ali pa le redko kdaj. Zločinstvo čarovništva, če se je kdaj ugotovilo, se je kaznovalo milo. Tako se je določilo v konciliju v An-

„Smeš in jok — naših otrok“

Berite knjigo „Iz otroških ust“ I. del Din 8-50, II. del Din 16- —. Kupite jo v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru